

ЧЕТВЪРТО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ"
2700, Благоевград, ул. "Осогово" № 9, тел. 073 88 53 79, e-mail:
chetvurto@abv.bg

Утвърждавам:
Директор: ……..
(Илиян Чапкънов)

Програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи за учебната 2019/2020 година

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование, приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 30.10.2019 с протокол № 2/30.10.2019г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на IV ОУ към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

В IV ОУ уязвимите групи ученици се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения. Училищната програма за равен достъп до образование работи в посока за изграждане на среда за:

• разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;

• по-високо качество и по-добър достъп до образование;

• ранна превенция на обучителни затруднения;

• включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);

•включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение.

НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

• Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 –2020)

• 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;

• 1992 –Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;.

• 1970 –Международният пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;

• Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 –2015 г.

• Законътза предучилищното и училищно образование;

• Стандарт за приобщаващото образование.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане”,

осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

IV ОУ „Димчо Дебелянов” е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хора с увреждания и уязвими групи.

АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години в училището има ученици от различни националности, различни вероизповедания, с различни традиции и културни норми, което налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване, а така също и познания за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и към самите себе си. Срещата с различни хора и с различни култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на съзнателно възпитаване на толерантно отношение.

Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

В IV ОУ „Димчо Дебелянов” се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация. При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес. Предвижда се паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни потребности. И в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни. Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване се състои в ранното образование, достъпно за всички, независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. принципите на приобщаващото образование;

2. условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;

3. условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;

4. изграждане на позитивен психологически климат в училището;

5. структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;

6. условията и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ПРИНЦИПИНА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота.Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие със следните принципи:

1.гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до училище най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование;

2. гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;

3. прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;

4. приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик –индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че ученикът да развие максимално своя потенциал;

5. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;

6. системен и подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища –управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна

и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на учениците;

7. сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование –училището, ученика, семейството и общността;

8. намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;

9. нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение, подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;

10. гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

На учениците се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците. Тя се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в училището работят ресурсен учител и логопед. В училището работят и други специалисти в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на ученика.

Подкрепата за личностно развитие на учениците в IV ОУ „Димчо Дебелянов” се организира и осигурява в съответствие с разработените областни стратегии за подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа. За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие със заповед на директора на училището в началото на всяка учебна година се определя координатор в училището. За координатор може да бъде определен заместник-директорът по учебната дейност, главен учител или друг педагогически специалист. По предложение на координатора със заповедта на директора се определят и други специалисти, които да го подпомагат при организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Координаторът има следните функции:

1. разпознава потребността от предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик въз основа на наблюденията и анализите на класния ръководител и на учителите, които преподават на ученика, въз основа на документите на учениците, включително от изследвания и консултации при наличие на такива, както и въз основа на събраните данни за развитието на учениците, и/или по инициатива на родителя;

2. предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;

3. координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности, ученици в риск, с изявени дарби и такива с хронични заболявания от екипите за подкрепа за личностно развитие;

4. предлага на директора да утвърди списък на учениците, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие въз основа на извършената оценка на индивидуалните им потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие;

5. координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците съвместно с педагогическите специалисти в училището;

6. предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа;

7. координира работата с родителя, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика;

8. координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците в училището;

9. съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие;

10. координира работата с институциите в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с ученици, по отношение предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик;

11. координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището;

12. след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

Общата подкрепа за личностно развитие в IV ОУ „Димчо Дебелянов” се осигурява от постъпването на ученика в училище до завършването на училищното образование съобразно индивидуалните му потребности и възможностите на училището. Тя е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището. Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. занимания по интереси;

4. грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;

5. поощряване с морални и материални награди;

6. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

8. превенция на обучителните затруднения.

Дейностите по обща подкрепа за личностно развитие включват регулярни екипни срещи между класния ръководител, учителите и другите педагогически специалисти за:
• преглед и обсъждане на събраната информация за обучението и развитието на всеки ученик;
• изготвяне на план за действие за обща подкрепа за отделни ученици;
• обмяна на информация и на добри педагогически практики.

На родителите се предоставя информация и при необходимост се канят на екипните срещи. По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата. Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на училището.Общата подкрепа за личностно развитие на учениците включва дейности съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.Общата подкрепа за личностно развитие включва:
1. дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование;
2. образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище;
3. учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка на учениците.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на учениците в:

1. допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;

2. консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

3. насочване на учениците към логопед, при установяване на такава необходимост.

Общата подкрепа за личностно развитие се основава на анализ на информацията и наблюденията на обучението и развитието на всеки учител
Анализът включва:

1. данните за индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик и за придобитите компетентности –знания, умения и отношения;

2. установените силни страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността;

3. установеното наличие на възможни рискови фактори в средата на ученика;

4. данните от информацията, която придружава ученика от детската градина, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа в детската градина;

5. данни от извършена диагностика на училищната готовност, от входни нива по учебни предмети, логопедично изследване, портфолио и други.

Обсъждането на цялата информация по т. 1-5 се прави от класния ръководител съвместно с учители, които преподават на ученика, и с координиращото звено в училището в срокове, определени от училището. Въз основа на анализа на информацията може да се определят ученици, за които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 178 от Закона за предучилищното и училищното образование. Реализирането на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в училището въз основа на анализа се осъществява чрез план за действие в случаите, когато:

1. се установят затруднения в обучението на ученика и/или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му, но които все още не изискват допълнителна подкрепа за личностно развитие;
2. се установи, че ученик напредва значително по-бързо, отколкото учениците на неговата възраст.

Планът за действие съдържа цели за работа с ученика, срок за постигането им, описание на работата и се изготвя от класния ръководител на ученика в екипна работа с другите педагогически специалисти до 14 дни от установяването на случаите. Планът за действие се актуализира, променя или прекратява след преглед на напредъка на ученика и съобразно заложените в него срокове.С плана за действие за обща подкрепа при ученик с установени затруднения в обучението се цели максимално да се преодолеят затрудненията. С плана за действие за обща подкрепа при ученик, който напредва значително по-бързо от връстниците си, се цели детето или ученикът да развие своите възможности и дарби в най-пълна степен. Отговорност за координацията по изпълнението на плана за действие за обща подкрепа има класният ръководител на ученика.

Класният ръководител запознава родителя с изготвения план за действие за обща подкрепа и го информира за резултатите от изпълнението му. В случаите, когато ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, класният ръководител на ученика обсъжда с координатора насочването на ученика за оценка на индивидуалните му потребности от екип за подкрепа за личностно развитие.

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

• Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
• Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности в IV ОУ „Димчо Дебелянов” е създадена програма, която включва:

1.Екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците.
2.Диагностична и консултативна дейност.
3.Индивидуални образователни програми.
4.Учебни програми по специалните учебни предмети и други

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.

4. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.

5. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.

6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

7. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на учениците в риск.

8. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.

9. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

10. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Определяне на координатор и членове на координиращия екип за организиране и координиране на	до 01.10. 2019 г.	Директор	

процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа			
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни и спортни дейности	постоянен	Класни ръководители, Учители ЦДО и комисиите	При наличие на интерес от учениците
Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания и олимпиади	постоянен	Класни ръководители, Учители ЦДО	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоза	постоянен	Класни ръководители	по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Провеждане на обучения, свързани с превенция на агресията и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията	постоянен	Външни лектори	При необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на часа на класа
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа, изготвяне на индивидуални планове за действие	до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители	Класни ръководители и координиращ екип	
Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изявени дарби	При необходимост, не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на оценка	Екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	
Осъществяване на конкретна обща и	Оценка на напредъка – по	Екип за личностно развитие,	

допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	график	сформиран за конкретния случай	
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	постоянен	Логопед	
Награждаване на ученици	постоянен	Директор	при и по определен повод
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	постоянен	Директор, Класни ръководители и Учители ЦДО	
Стимулиране участието на ученици с изявени дарби в състезания и олимпиади	постоянен	Класни ръководители и Учители ЦДО	
Стимулиране участието на ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	Класни ръководители и Учители ЦДО	
Съвместни дейности с МКБППМН	постоянен и по график	УКБППМН, Директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	Директор, председатели на МО	

Председател:…….
/ Даниела Боева /
Членове:
Ели Димова……..
Любима Соколова: …….
Цветомира Антова: …….
Ваня Аршинкова: …….
Нина Воденичарова: ……